

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:

Nagy-uj-utca Jóna-ház, 1704. sz. alatt.

Előfizetés: A lap szellemi részét illető minden közlemény. Kéziratok levelek vissza nem adtnak. Bermentelt levelek csak ismert cikkeket fogadtatnak el.

ELŐFIZETESI ÁR:

Helyben házhöz hordva vagy vidékre postán küldve: Egész évre 10 frt. — Félévre 5 frt. — Negyedévre 2 frt 50 kr. — Egy óra 1 frt.

HÍRDETÉSI DÍJ:

Öt-hasabos polttör — egyszeri beiktatásért 5 kr. — Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. — Nyilatkozó hasabos polttör 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

Kutasi Imre könyvnyomdája, Főpiacz, Sz. Nagy Károly-ház.

Ide küldendő a lap anyagi részét illető minden közlemény, ugymint az előfizetési pénzek, a kiadás körüli panaszok és a hirdetések.

Debreczen, febr. 16.

Panaszkodni és vádolni sokkal könnyebb mint segíteni a bajon és valószínűleg alkotni. Az ellenzék szerepe nem könnyű: szidni a kormányt minenért; de a kormány, mely érzi hivatalának nagy súlyát, nem veheti csak gy félvállról az ország dolgát. Mg az ellenzéknek elég, hogy ha csak sallangos szép beszédekkel tanúsítja nagy hatásúgát, addig a kormánynak cselekednie kell és az ám nagyobb munka, mint beszélni.

Megfele-e a kormány e kötelességének, arról bizonyítékot tehetnek ama fontos lépések, melyeket e kormány tett a közélet csaknem minden terén, ama lelkiismeretes gond, melylyel rázkódás nélkül keresztül vezette a magyar állam hajóját a fenyegetett szirtek közt s ama munkásság, melyet kifejt, mióta kiderült a láthatár s elérkezett a nyugodtabb törvényhozási működés ideje.

Persze hogy az ellenzék a sok fátol nem látja az erdőt. Nem látja a kormánynak semmi érdemét. Ha egy hasznos, tüdős törvényjavaslat szőnyegre kerül, arról mélyen hallgat minden ellenzékli lap. Az adó miatt van égbekiáltó láрма; hanem midőn az adókezelés reformját tervezi a kormány, midőn az adófizetők érdekeinek megővására terjeszt elő a kormány törvényjavaslatot mint most, bezeg akkor nem emel szót egy sem.

Az illetékek kezeléséről szóló törvényjavaslat tárgyalását kezdte el tegnap a képviselőház. Ez egyik kiegészítő részét képezi a kormány által előterjesztett törvényjavaslatoknak, melyeknek célja az egész adókezelés reformja.

A pénzügyi adminisztrációnak egyik ága ellen sem merültek fel oly sürűn a panaszok, még pedig jogosult panaszok, mint az illetékek kirovása és behajtása ellen.

A bajnak egyik főoka a végrehajtó közegek szervezete volt. Eddig ugyan az illetékkiszabási hivatalok teljesen elkülönítve és mereven központosítva kezelték az illetéki ügyeket, ők voltak

megbizva a számfeljtés és a nyilvántartás vezetésével is, míg az adóhivatalok, hol a befizetések történtek, csupán a pénztári kezelésre voltak szorítva.

Ebből eredt aztán, hogy a számfeljtés és nyilvántartás nem történvén egyidejűleg a befizetéssel, az adózó közőnség roppant zaklatásoknak volt kitéve és gyakran háborgatták executióval, mikor már az illetéket rég befizette is.

A jelen törvényjavaslat véget vet e zaklatásnak. Az illetékkiszabási hivatalok ezentul csak az illetékek kiszabásával lesznek elfoglalva, míg a kirovott illetékek elkönyvelése, behajtása, szóval egész kezelése az adóhivatalokra bízatik, a minek az a jó oldala is lez, hogy a felmerülő akadályok és sérelmek rövid uton az adófelügyelő által elháríthatók; a kettős nyilvántartás által pedig — az illetékkiszabási és az adóhivatalok részéről — meg lesz gátolva az a veszély, hogy valakitől kétszer is követeljék ugyanazt az illetéket.

A zavart okozta idáig az is, hogy nem volt tüzetesen szabályozva sem az illetékkiszabási hivatalok illetősége, sem a hatóságok bejelentési kötelezettsége. Megesett például, hogy ugyanazt a hagyatékot különböző hatóságok többszörösen, sőt különböző illetékkiszabási hivatalnál is bejelentették s ennél fogva természetesen többszörösen lett kiróva az illeték.

Erre nézve is tüzetes intézkedést tartalmaz a most tárgyalás alá vett törvényjavaslat s minden ily zavarnak elejét veszi a jövőre.

Nagy megkönnyebbülést fog szerezni a közönségnek a törvényjavaslat több intézkedése. Így a többi közt, hogy a kir. adóhivatalok, sőt a k. közjegyzők is feljogosíthatnak az illetékek előzetes kiszabására, továbbá hogy az 50 holdat meg nem haladó hagyaték közvetlenül és csak élő szóval bejelenthető a községi előjárásnál, valamint városokban is az 1000 frtot meg nem haladó hagyaték.

Igen fontos a törvényjavaslatnak

az az intézkedése is, hogy az illetékek törvényes zálogjoga ezentul a bejelentéstől számítva csak két évre terjed, holott eddig az illetéktartozás időhöz nem kötve feltétlen elsőbbséggel bírt s ez által a birtok jóhiszemű vevője gyakran érzékenyen károsult.

De legfontosabb az adózó közönség biztosítására az, hogy e törvényjavaslatban először mondatik ki a pénzügyi közegek felelőssége. Eddig ugyanis csak a feleket szokták mulasztások esetén bírságokkal sanyargatni, ezentul azonban a pénzügyi közegek is bírságoknak, még pedig a legsúlyosabb bírságoknak lesznek alávetve, ha mulasztásaik vagy zaklatásaik által a feleknek kárt okoznak.

Körülbelül ezek a szőnyegen forgó törvényjavaslat főpontjai. S mint mondtuk, ezt követni fogják az adókezelés reformjára vonatkozó többi törvényjavaslatok.

Mozgósítási hírek. Minden tavasszal megteszik az ellenzékli lapok olvasóknak azt a gyönyörűséget, hogy mozgósítási hírekkel rémítgetnek. Így olvassuk a „Függetlenség”-ben, hogy a honvédelmi miniszter csak nem rég követelt jelentést arról, mennyi katonaköteles tisztviselő nélkülözhetően az igazgatás folytatására s hogy jelenleg meg a mozgósítás esetén kirendelhető fuvaros kocsik és lovak létszámáról kíván jelentést. Midőn a „Függetlenség” ebben háborus előjeleket lát, elfelejt, hogy az ilyen jelentések, a dolog természete szerint, minden évben bekívánja a honvédelmi miniszterium s hogy az ép oly kevésbé bizonyít a legkisebb aggodalom alappozta mellett, mint pl. az évenként megtartatni szokott és rendes keretekben mozgó ujjonozás.

Országgyűlés.

— A képviselőház. —

Budapest február 15.

A képviselőház mai ülésén Trefort Ágoston miniszter törvényjavaslatot terjesztett elő a budapesti egyetem orvostani épületének folytatódó létesítéséről.

Ezután tárgyalás alá vétetett a készpénzben lerovandó illetékek kezeléséről szóló törvényjavaslat. Dr. Day Sándor előadó ajánlja a törvényjavaslat elfogadását miután az kiegészítő részét képezi a kormány által az adó-

kezelés, — hanem ezt elhalasztom, Kiss Péter uram régi jó emberem, nem lenne tölem szép dolog, ha nem lennék a segítségére. A lovain ügyemnek mint a tüzes villám s ezekkel azt hiszem, sikerül utólrúnunk azokat a gaznépeket.

— Beh derék ember, beh áldott egy jó ember! — hálaírodok a körülállók.

— Elég már atyafiak a szóból! — szólott a molnár parancsolólag — mondtam, hogy itt nem szó kell, hanem segítség.

Ekkor oda lépett Pista a molnárhoz.

— Ha megkerithetjük a menyasszonyomat, akkor az életemet is kívánhatja nagy uram, azt sem mondom nagy kívánságnak.

Ezzel fölpatant a lovára.

Alig telt bele negyed óra, előállott vagy hat szekér, megrakva vasvillás emberekkel. A legények meg lóra kaptak s 10—12 nyalka ifju, jóllelva csákányokkal, fokosokkal — csatlakozott Pista mellé.

Azzal megindultak az üldözők, elől a molnár szekere, s messzire elhangzott a vágató szekerek zöreje.

Es itt igen szép alkalmunk nyílnék a t. olvasó közönséget kielégítenül hagyni, a fozni az érdeklődést, mint azt a regényírók teszik, a kik valamely érdekesítő epizódot forduló pontján más utra térnek, két kötetet keresztül meghurcozóják a jámbor olvasót mindenféle helyeken, megismertetik egy sereg mindenféle emberrel s csak ezen tortura után elégitik ki a fölízgatott tudvágyat.

Mi nem teszünk így, hanem sietünk tudomására hozni az olvasónak, hogy a nagy hajtsza egyáltalán nem vezetett semmi eredményre. Az üldözők lementek egész a Dráváig, kiküttattak minden bokrot, kikérdeztek minden embert, a ki utójába akadt, de az

ügyi kezelés reformjára vonatkozólag előterjesztett törvényjavaslatoknak.

Unger Lajos halasztási indítványával szemben a pénzügyminiszter, továbbá Lukács Béla, Irányi Dániel, Tiszsa Kálmán és Hefli Ignác felszólalásai után a törvényjavaslat elfogadtatott a részletes tárgyalás alapjául.

A részletes tárgyalás a 43. §-ig haladt.

Építkezési, szépitési állapot Debreczenben.

Debreczen, febr. 14.

A most vitatárgyát képező 170 ezer frtra tervezett a fűvészker mellett régi kántor teleken építendő gazdasági, realiskolai és kereskedelmi iskolai Gerster K. budapesti műépítész által tervezett egy- és kétemeletes épületeknek oly fére eső eldugott és még hozzá az udvar hátuljára építése ellen, kívánom egyéni véleményemet következőkben ösmertetni:

1-ször. Elég nagy tévesztés volt már a főiskolának akkori időben a Nagy templomot muszájból elibe építeni, ez által azon nagyszerű épület láthatatlanná tenni, ugyanynyira hogy az csak akkor látható, ha az ember fölkeresi, de még nagyobb tévesztés volna a fenntebb tervezett nagyszerű épületeket ismét oly fére eső udvarba eldugni, akkor, midőn a városban helyszűke miatt nem lehet panaszkodni.

2-ször. Városunk nagyobb épületeknek hiányában levén oda kellene irányozni minden építkezést, hogy az nyílt helyen a város szépitését előmozdítsa, nem pedig megfordítsa.

3-ször. Az ily épületek hová építését a szépitési bizottmány meghallgatása mellett a helyi kívánalomnak megfelelőleg, előre kellett volna meghatározni és nem épen a régiség miatt összedől kántor épület által előállott üres telekre szorítani.

Véleményem szerint e három rendbeli szép és nagyszerű épületeket a fő piacz szögletén a püspöki lak telkén kellene kezdeni és úgy folytatni a fűvészker felé és úgy berendezni, hogy abban a nagyszerű épületben a püspöki lak nem úgy mint most udvar nélkül, hanem tágas udvarral és kerttel lenne a püspöki rang méltóságához mérten építve, azon esetre, ha püspök nagysága hajlandó nem volna a főpiaczon a kis templom mellett levő emeletes parochiális épületet lakásul választani.

Tudnék még több okot felhozni ezen épületeknek a kiszemelt helyre építése ellen, de elegendőnek vélem egyedül a város szépitésére indokát, mely mindnyájunkat egyformán érdekel, kimutatni és azon esetre, ha ezen őszinte érdeklődésből eredett felszólalásom az illeték körében elfogadható lenne, a terv át-

eltűnt leányunk még csak nyomára sem akadnak. Nem volt annak sem hire, sem hamva ép úgy, mint azoknak, a kiket Rebus előtt ért ez a sors.

Tizennégy napig jártak oda s akkor viszatért Kiss Péter uram a bánattól megöszülve.

Három hóval a Kiss Pétereket ért catastropha után, egy zivataros nyári éjelen, 8 tagból álló lovas csapat haladt azon azon az országúton, mely Egerszegről Zalába vezet.

Sötét volt szörnyen, az eső nagy cseppekben hullott alá, néha egy-egy villámfény kátrázta a szemeket, pillanatra megvilágítva a néma tájéket.

A lovasok gyorsan, de nesztelenül haladtak az országúton. Nyilván valamivel bekötöztek lovaik lábait, mert a köves országút sem szikrákat nem hányt a paták alatt, sem a lépések zaját nem lehetett hallani. Mintha szelleme haladtak volna a sötét éjben.

Hanem a zalabéri országot nesztelenül haladó Walkür- és egyáltalán nem szelleme, sőt inkább nagyon is sok testi tulajdonságokkal bíró földi lények voltak, a kik rettentő módon apprehendáltak azt, hogy pro primo nem volt szabad diskurálni, pro secundo — a mi a pro primoál is nagyobb nélkülözésnek tartatik minden férfi halandó által — nem volt szabad dohányozni.

Szóval a Walkür-ök nem voltak mások, mint a megyei csendbiztos — hét pandurjával, a kik állig fölfelegyerve zsványt fogni indultak.

(Folyt. köv.)

„Debreczeni Ellenőr” tárczája

Az istvándi molnár.

Rabló história. Irta P. Szabó E.

(Folytatás.)

Ekkor előállott Kiss Péter uram s röviden, egyszerű s avakban előadta a szomorú eseményt.

— Megérthetlen, — mondá Tóth uram egyet pödörve bajszán. — Most már hát mondjá el azt is kelmed, hogy miképen nézett ki a leány s mibe volt öltözve.

E kérdésre már Kiss Péterné asszonyom adta meg nagy zokogás közt a feleletet.

— Hm, piros kendő volt a fején, fekete pruszlik rajta, — mondá Tóth uram a személeírás után. — Hej István tel! — kiáltott kocsisára, nem olyanforma volt ez az asszony személy, a kit a kanizsai utra befördő szekéren láttunk.

— Szakasztott olyan, nagy uram! felelt a kocsis kevés gondolkodás után.

Most hallhatott aztán Tóth uram egyszerre anyji kérdést, hogy tán egész életében egyenként sem halott töböt.

— Hol látta? Merre látta? Hova vitették? rohanták meg az asszonyok mindenfelől.

— Csendesség! — kiáltott a zaklatott Kissé bosszusan, Értsek meg kelmetek a szót. Én nem mondom, hogy épen öt láttam, csak azt mondom, hogy olyanforma leányt vagy asszonyt láttam egy szekéren, a melyik az egész megyei utról a kanizsai utra fordult be ez előtt mintegy három órával. Már akkor nagyon furcsának találtam, hogy az a leány mintha nem szivesen menne azzal a három férfival,

a kik a szekéren ültek; minduntalan mintha leakart volna ugrani a szekérről s azok meg mintha erővel tartották volna. Azonban nagyon sebesen hajtottak, hamar eltűntek a szemekim elől; aztán meg nem is volt hozzájuk semmi közöm.

— Szent anyám, patrónám! — az az én Rébim volt! — kiáltott föl Kiss Péterné.

— Az megiehet, — mondá a molnár barátságosan fogva meg a szegény anyja kezét.

— Oh teremto Istenem, de hát hova vihaték?

— Azt bajos volna megmondani Kiss Péterné asszonynom, olvasom ugyan az újságokban gyakran, hogy itt, amott rossz lélkü, gonosz emberek a szép leányokat, szép asszonyokat elfogdoszák s kiviszik Törökországba, de hát a jó Isten tán még sem szánta a kelmed leányát erre a szomorú sorsra.

— Törökországba?! — szólott csudálkozva, a szomszéd asszony, — de hát Uram Isten mit cselelesznek ott velük?

— Az most nem kérdés — szólott közbe Tóth uram fölvetve fejét, — hanem most azon legyünk, hogy utólrúnjuk őket.

— Igaz! igaz! — kiáltottak fel egyhangulag.

— No, hát izibe a dologra, a kinek lova, szekere van, az fogjon meg rögtön; én is kelmetekkel megyek s az én szekerem is fölkaphat 2—3 vasvillás embert.

— Fogjátok be mind a négy lovat szaporán! — kiáltott Kiss Péter uram, aztán oda fordult a molnárhoz és sürűn hulló könnyeit balkezével törülgetve, jobbját oda nyújtá a molnárnak.

— Az Isten fizesse meg nagy uramnak a jóságát.

— Sürgetős utam volna ugyan Keszthelyre, szólta a molnár, megszorítva az öreg

változtatása költségeinek fedezésére 1000 forinttal hozzájárulni magamat ezennel kötelezem. Szikszay József.

SIRKERTEINK.

Még kezdetén vagyunk ez esztendőnek, és annyiszor szállítottak már a haragok méla bus hangjai temetésre, naponként füleinkbe zuga a memento morit. Annyi sok jelesek kísértük már ez évben is az enyészet házába, és valóban lehetetlen volt szemünkbe nem öten, ho y a minő dicséretesen nyilvánul egyes családoknak az elköltözött szeretetek emlékei iránt kegyeletes gondoskodásuk, ép oly kevéssé mutatkozik a sirkeretek iránt a hatóság figyele. Teljes rendszertelenség van bent a sirkeretekben, pusztá, elhagyatott a szobrok külső kinézése.

Igaz, hogy a sir az Olympus tetején is csak sir, ánde azért a mai művelődés színvonalán, már magok a naponta megújuló díszes síremlékek is méltán arra ösztönözhetik a közrend és izlésre ügyelni hivatott férfiakat, hogy a sirkeretek kívülről és belülről megérdemelt figyelemben részesítsék.

Nem kell messze menni, csak a szomszéd városokba, hol a sirkeretek valódi mintául szolgálhatnak. — Minden nagy költség nélkül jó keretek, szegélyfa ültetések megnyerő külsőt kölcsönöznek a halottak honának, s belől az utak rendezése az elhunytak kegyeletes látogatóira vonzerővel bírnak az ottani gyakoribb megjelenésre.

Ha egyszer a hatóság a sirkereteket kívül feldíszíti, a hol hiányzanak, legalább jó árkokkal körül véti, és élőfakkal körül ülteti, belől pedig rendeztetni fogja, és esetre a főfelügyelet minden sirkeretre nézve egy sirkeret felügyelő, nem csupán a csász gondjaira bízottnak, mint ez más helyeken gyakorlatilag czéihoz vezetőnek bizonyult.

Ne méltóztatassanak valami fizetéses újállomás felállítására czélzóknak gondolni e szerény indítványt, azt hiszem nem nehéz megpótlásaink között a kegyeletnek im ez ol-tárhoz áldozatkész férfiakat találni.

L. I.

Lak- és költözködési viszonyaink. DEBRECZEN, február 16.

Talán már évszázadok óta uralkodó szokás szerint a költözés Debreczenben csak egyszer évenként a pünkösdi ünnepet követő napokon történik. Ez oly szokás, mely sehol sincs gyakorlatban. Vannak városok mint Szathmár-Nemeti, hol május és november elején költöznek, más városokban ápril és októberben történik a költözés, mi szerint a leg-helyesebb. Az ország legtöbb részeiben azonban a költözési idő Szt.-György és Szt.-Mihály napjaira esik. Az idő különböző ugyan; de abban mégis egygyek, hogy a költözés kétszer évenként vagy néhol minden évnegyedben is történhetik. Nézzük tehát, mi szól azon szót kás mellett, hogy a költözés kétszer évenként legyen eszközölhető.

Debreczen városa nem áll elszigetelten az ország többi városaitól és így nem ritkán történik, hogy többen időközben a városból el és városunkba beköltöznek.

A ki pedig időközben ide költözik, az legtöbbször nem kap hosszú időig megfelelő lakást, mi tagadhatlanul a legrosszabb benyomást gyakorolhatja rá.

Volt egy jó barátom, ki október elején ide költözött, vagy egy hétig volt kénytelen családostul a drága vendéglőben lakni, midőn nagy nehezen sikerült oly lakásra szert tenni, mely két éven üresen állott. A háztulajdonos durvasága ugyanis annyira ismeretessé lett, hogy a rossz lakásra drága pénzen senkinek sem lón kedve. Nyolc álló hónapig kellett

neki e purgatoriumban kínlódni, míg a szabaddulás órája ütött. Keresett magának más lakást, a háztulajdonos a jámborság maga volt, hanem voltak az udvarban oly lakók, kikkel való érintkezés valóságos penitentia volt. 12 álló hónapig kellett neki vitatkozniperlekedni, míg onnan ismét szabadulhatott.

Ez csak egy példa a 100 közül. Az édes otthon, melyben nyugalmat és pihenést keresünk, de nem találunk, az amugy is nehéz életet még nyomottabbá és boldogtalanná teszi.

Ha a háztulajdonosokat kérdezzük, azok meg a lakókra panaszkodnak.

Akármit teszek örömebb mint lakókkal bajlódni. Egyik nem fizet pontosan, más meg rongálja az épületet, a mi pedig legnehezebbére esik, az ama tapasztalata, hogy ő mint háztulajdonos, — daczára annak, hogy lakásaink iszonyu drágák, daczára annak, hogy az utcai lakrészt kiadta és ő maga udvari lakással megelégszik — aránylag meg is legdrágábbban lakik saját házában.

Es ez nem képzeltetés, ez szomorú való tény.

Vegyünk csak példa gyanánt egy 10,000 forintos házat a mostani olcsóbb árak szerint. Ha az összes lakrészeket ki kell adni, nem kap érte többet 500 forintnál. Ánde a töké kamatja, ha csak 6% vétetik alapul, 600 forintot tenne. Ha adó és javítási költségek fejeben együtt-sen 100 forintot számítanak, akkor ezen lakház tiszta jövedelme 400 forint vagy 4%.

E példával szemben felállíthatók azonban oly esetek is, hogy egy 30—50,000 frtos ház nem 4, hanem 7, sőt 10 százalékos is jövedelmez. Ezt két-ébe nem vonhatom, sőt azt óhajtanám, hogy többen is legyenek e való-árról meggyőződve, ez észrevételre fektetvén érveléseimet.

A ki néha néha apró utcai kereskedésben kénytelen bevásárlásokat tenni, eléggé tapasztalhatja a különbséget a bevásárlási árak közt. Mig nagyban 8—12 százalék nyeresénnel adják az elemei czikkeket, addig kicsiben 20—50 százalékosat kell fizetnünk. Ezen különbség mutatkozik a nagy és kis házaknál is. Ezen észrevétel, mely nem egyes konkrét esetekre illik, hanem egész általánosságban bizonyult tény, mely sokkal fontosabb a költözési idő meghatározásánál.

Ott a hol a két szerződő fél — a bérebeadó és bérebevevő — folytonos surlódásban van, a hol egyik fél sem lehet megelégedve a létező viszonyokkal, ott a baj mélyen gyökerezdik. Megkísérlem e sorokba, e baj forrását felkutatni és annak mikénti orvoslását javaslatba hozni. A lakás kérdése igen fontos minden városban, akár egyén vagy családi szempontból. Az édes otthonról függ jó v. rossz létünk, egészségi állapotunk, kedélyhangulatunk, megelégedettségnk és erkölcsiségünk. Azt hiszem, hogy e fontos, életbevágó tárgy méltó a megbeszélésre.

Zalai Márk.

Egy ebéd Bismarcknál.

Nem mindennapi dolog ez Bismarck herczegnél s annál kevésbé oly díszebéd, melyhez mester emberek és munkások is hivatalosak. A népszázdásati bizottság tagjai, melyhez mint ismeretes, a legmagasabb arisztokratia képviselőjei kívül kérgeskezű munkások is tartoznak, tanácskozásiak befejezte után követték a herczeg meghívását. A házi asszony tisztjét Bismarck herczegné végezte a mintegy harmincz vendégből álló társaságban és nagyon tapintatos volt Bismarck herczeg azon eljárása, hogy ez ebédre lenyánt és vejté, a Rantzau grófi párt is meghívta s így ez összejövetel mindennemű politikai jellegét már eleve megsemmisíté.

Ezen kívül még jelen voltak: Lucius és v. Böttcher miniszterek és Fiedemann titkos tanácsos is. — Meg nem kell feledkezünk

még egy elejétől végig jelen volt sokszor nevezett és mondhatni híres „személyiség”-ről sem, t. i. „Tyra” birodalmi kutyáról. Régi szokását, hogy t. i. visszautasít mindenféle közeledési kísérletet, a mit először Gorcsakoff herczeggelitálkozásánál mutatott be a világ-nak, ez alkalommal sem tagadta meg, — mert a midőn egy munkás bizalmasan veregetni akará a sokszor nevezett hátát, „Tyra” hatalmasan tiltakozott ellene, megragadva simogatója frakk lebbentyűjét éles fogaival. Nagy lélekjelenléttel fordult aztán a megtámadott munkás egy mellette álló titkos tanácsoshoz, fülébe sugva: „ugy látszik, hogy a kutya ellenzékeskedésre van betanítva.” Bismarck herczegnek, ki közel állott, nagyon megtetszetett e talpraesett megjegyzés, mert szívéből nevette.

A birodalmi kancellár jobb és baloldali Leyendecker kereskedő és Hessel, a „takácsmester” amint nevezni szokták e széles körben ismert gyártulajdonost, ültek. A többi helyek a jelenlévő vendégek által minden hivatalosra való tekintet nélkül töltettek be. — Az étlap tíz menüből állott és még a német birodalmi kancellár és a tiszta német társaságban is francia nyelven volt szerkesztve. Minden politikai tárgy mellőztetett a társalgásban. A herczeg minden egyes vendégnek személyiségét már előre tanulmányozhatta és a bevezetett ebéd után, mikor a hölgyek viszávonultak, nagy szeretettelőssággal társalgot velük. Hosszu pipájából füstölve, lábainál kutyájával, fog alt helyet a tamlányon, miáltal vendégei körüte csoportosultak. A társalgás közérdekű tárgyak fölött folyt és a befejezésül szőrpólt sör kütűnő tulajdonságaira is kiterjeszkedett. Kilencz óra felé oszlottak csak el az utolsó vendégek.

Külföld.

A török haderő a görög határon. Janinából febr. 3 ról a Pol. Korr. jó forrásból a következő híreket veszi az Epirusban összevont török haderő létszámáról és elhelyezéséről: Összesen 17,000 ember áll Epirusban és pedig 24 gyaog-zászlóalj, két tük hat eső és másod osztályu redif, kik Veratium, Janina és Argyrokastron kerületekből hivatnak zászló alá. — Mind a csapok Martiny fegyverrel látvak el s a legénységi állomány 15,250 ember. Ebből 8 zászlóalj Artaban, 13 Janinában, 2 Prevesában és 1 Metzovóban áll. Több század az adók behajtására és a fontosabb pozíciók megszállására van kirendelve.

Tüzérség 8 ütég van a tartományban, még pedig 4 ütég hegyi ágyú és 4 tábóri ütég mind Kruppgyukkal felszerelve. A legénységi állomány 1180 ember; van továbbá 400 ló és 80 öszvér. Két tábóri és két hegyi ütég Janinában, 1 hegyi ütég Prevesában, 2 tábóri és egy heti ütég Artaban áll. Lovasság csak Janinában van, egy cserkesz-ezred 570 emberrel kik Winchester puskával, revolverrel és lándsával vannak ellátva. Műszaki csapat Epirusban nincs.

Bécs, febr. 14. Diplomáciai körökben jövő értesítés szerint Németországban a konsztantinápolyi diplomáciai akcióban való vezérszerepe csak ennek folyama alatt fog tartani s véget ér, mihelyt a porta által adandó koncessziók csekélyége a görög kérdést fe nyegetőbb frázisba juttatják.

Irodalom és művészet.

Nemzetközi pályázat. A londoni Athenaeumban olvassuk, a spanyol akadémia egy arany érmet tűz ki jutalmul a legjobb lyrai vagy ebészeli költeményre, a melynek tárgya Calderon dicsőítése. A költeményt angol, francia, német, dán, svéd, uigörög, holland, olasz, lengyel, magyar, cseh, portugál nyelven írhatni. A pályanyertes író megkapja az

éles csipős megjegyzéseket szőzni egymásra és a velők találkozókra. Az ilyen tréfák eleinte természetesen csak régtönöztek, később megállapodtak az elmébegek egyben másban, hogy ki mit tegyen, miről beszéljen, hogyan táncoljon, mit daloljon? s olyan kezdetleges színjáték forma fejlődött ki köztök, mint a görögöknel a s a t y r - d r á m a volt, s mint a minőt a falusi fonó lányok közt máriáskodó farsangokról vagy álarcos bálokkban a maszoktól láthatunk.

A ki a mi falusi legénységünk ilyenféle bohóskodását s olykor-olykor tán tulszába is átesapó szabad száju tréfás beszédét, rythmussos mondókáit és pajzán dalait hallotta s tánczát látta, némi fogalmat alkothat magának ezekről a tréfás egyvelegekről. — De határozottabb fogalmat nyujthat H o r a t i u s egyik satirájának*) egy töredéke, melyben a költő Rómából Brundisiumba tett utját írva le, felhoz a népeleiből egyebek közt egy csárdai jelenetet, mely szerint egy simaképi, karcsu, szikár gavallér schriba s egy torzomorzó bíricsós arczu felszabadult rabszolga, kinek Campaniából való származását egy homlokáról levagott holtetem helye mutatta, meglehetősen élénk párbeszédet kezdett egymással s mimi-kájuk is bizonyára elég kifejező lehetett. Magyarra átvéve e részletet így hangzik:

Nosza, muzsa, jer, segíts meg, Hadd zengjem el a bős harczot, Melyet a piperkőcz S a r m e n t, S a bibircsós M e s s u s harczolt.

Hadd mondjam el, mily magas vala Mindkettőjük származása, S mily méltó ok ingerelte Öket összekocczanásra.

*) Sat. I. 6.

érmét, — egy diplomát és költeményének 500 példányát. Benyújtási határidő f. évi márczius 31-ike.

„Buda halála” angol nyelven. Butler E. D. kit a „Hungarian poems and fables” című illusztrált műveért a Kisfaludy-társaság levelező tagjává választott — legközelebb Trubner and Co. londoni czég kiadásában egy kötet újabb magyar tárgyu fordítást tett közzé. A kötet a „The Legend of the Wondrous Hunt” (Rege a csodaszarvasról) című költői beszélt tartalmazza, függetlenül pedig Petőfi, Vajda, Czuczor és mások néhány költeményét és több népdalt hoz. Butler fordítása jóval fölötte áll — ugymond a P. L. — a közönséges német fordításoknak és a The Legend különösen az által tünik ki, hogy folyékony tiszta angol nyelven az eredeti szöveget lehetőleg híven adja vissza. Hogy mennyire fel tudta fogni a fordító feladatát, bizonyítja az is, hogy az eredeti szöveg trocheus sorait három mérethi jambikus sorokba adta vissza, melyeknek a germán nyelvekben ép oly hatásuk van, mint trochikus soroknak a magyarban. A dallamos népies költeményeknél a fordító különösen élénk érzéket tanúsított a forma megválasztásánál, amennyiben az eredetinek ural, gondolatnőküli utánzását szerencsésen kikerüli.

A TÖRVÉNYSZÉK ELŐTT.

Megrázó jelenet fordult elő hétfőn az aradi kir. bünyenítő törvényszék tárgyalási termében. A törvényszék tárgyalási 20 éves borossebi családéany állt, ki még a múlt évben gyujtogatási bünyent követett el. Szerelmi viszonya volt ugyanis egy Szántó Lajos nevű borossebi vasgyáros munkással, ki apja volt törvénytelen gyermekének, s kit egy Szuk Istvánné nevű borossebi szalma özvegy elcsábított tőle. A legény elhanyagolta szeretőjét s a menyekéhez járogatott. Ez a megcsait leány annyira elkésertette, hogy jan. 31-én én 10 óra tájban, midőn épen látta, hogy hűtlen kedvese a csábító asszonyhoz ment, a szalma özvegy lakóháza mellett levő istállót felgyujtotta. A gyujtogatót a törvényszék 2 1/2 évi börtöure ítélte s az ítéletet egy a kir. tabia, mint a legfőbb ítélőszék helybenhagyta. A legfőbb ítélőszék ítéletét tegnap hirdették ki a vádlottó előtt. Némán, megtörtve hallgatta egyideig s csak midőn a „két és fél év” elhangzott, sikoltott föl s kétségbeesetten kiáltotta el: „Jaj Istenem, mi leszek szegény gyermekemből! . . . s aztán ájultan roskadt össze, mintha szél ütötte volna. Csak nagy nehezen tudták eszméltre hozni a minden ízében remegő szerencsétlen, a kibén — bűnös léte — a legnemesebb erény, az anyai szeretet ily bensőséggel lángol. A szemtanúk sokáig nem tudják feledni a megindító jelenetet.

Színház.

Tegnap L a n c z y Ika jutalmára Sardou jeles drámája „Ferreo” került színpadra.

A jutalomjáték, amint azt a kütűnő művésznővel szemben méltán várni is lehetett, teljesen sikerült. A színház daczára annak, hogy a Révész Imre temetése sokakat visszatartott — egészen megtelt igen díszes közönséggel s az ifju művésznő olyan fényes fogadtatásban részesült, mely a maga nemében ritkítja pártját. Szinpadra léptek több virág-cokor s koszoru hullott lábaihoz, melyek mint hallok nagyobb pénzösszeget is tartalmaztak. A közönség valóságos tombolást vitt véghez, s nagyon hosszú idő kellett hozzá, míg a lelkesedés megszűnt s a művésznő szóhoz juthatott. Imé egyszerű salon drámára is megtelek a színház nézőtere, ha igaz érdem jutalmazásáról van szó, tehát csalódnak azok, kik azt hiszik hogy a közönségünkre csak láványosság görögűzsmaskül-öségek mutogatása gyakorol

M e s s u s ö s e O s c u s volt, kik Hírhedt rabszolgák valának, S a r m e n t meg, mint zoldos írnök, Most is szolgál asszonyának.

S a r m e n t kezdi: „Tudod e te, Hogy olyan vagy, mint egy vadló? Mi nevetünk . . . M e s s u s ránt S fejtét ráva dörmög: „Jó, jó!”

Az folytatja: „Öh mit tennél, Ha le nem vón szárvad metszve, Mikor sete-suta fövel Es ökleile fenyegetsz? . . . he?”

Mert hát M e s s u s homlokán egy Holttetem sebhelye látszott S borzas arczát ruttá tették A bíricsós rincek-ráncok.

S a r m e n t, erre czélzó gunynyal Még tovább megy: „Kár, hogy állasz! Jobb, ha jársz egy c y k l o - s t á n c z o t, Hisz nekéd nem is kell álarcz.”

Erre M e s s u s így fakad ki: „Átadtad már L a r e s i d n e k Fogadalmul szolgálczandó? Nem jobb volna ezt levetned?”

Mert hisz írnök volnál s mégis Urnód ir eléd paracsot. Színted bálumol megkért, hogy Most is otthon nem marasztott,

Mondd csak mért szoktél el olykor? Tán nem volt mit enned, nemde? Hisz ily gyenge vézna-vázna Egy font liszt is elég lenne.”

(Folyt. köv.)

A rómaiak satira-költészetéről.

Népszerű felolvasás.

Tartotta Gergely Károly tanár 1881. jan. 21. (Folytatás.)

II. A satira, mint költészeti műfaj, a rómaiaknál keletkezett. — Két régi hiteles tanunk van rá. — Quintilianus határozottan mondja: „A satira egészen a miénk.” Horátius e költeményfajt „a görögöktől érintetlen versezet”-nek nevezi.

Voltak ugyan más nemzetek költészetében, s mint jól tudjuk, a görögökében is satiricus vonások, sőt épen gunyos költemények is, pl. Homeros Iliasa a csacsogó, bandzsai, irigy természetű, sánta, pupos, beesett mellű, hosszú fejú, kopasz Thersites személyében ugyancsak éles gunyval festi a valódi hőstörképét; Archilochos-maró jambusai, Hippónase mérges kifakadásai, Amorgosi Simonidesnek a nőkről írott költeménye, Aristophanes koma diái, Aesopus meséi, meg az epigrammok jó része mind m-gannyi gunyolódó iranyú költői mű: de satirának, mint az imént elmondottaktól önként következik — személyeskedő kötekedő természetű, s más egyéb lényeges különbségek miatt egyik sem nevezhető és nem is szokott nevezetni. — Minden más irodalmi műfajt a görögöktől vett át vagy tanult el a római nép: de a satirát egészen önállóság maga teremette.

Meg van ennek a maga oka. A római nemzet kezdetben nem volt barátja a költészetnek. A szépségek sokkal többre becsülte a hasznosot. Harczokkal s földmíveléssel volt elfoglalva. Sok dolga közt nem ért rá ábrázolni. Természete sem igen vonzotta arra.

Nemzeti jelleme a komoly méltóság, főczélja a hatalomra törekvés volt. — Ös mondái szerint — mint Virgilius Aeneisből olvashatjuk — A e n e a s, a honalapító ezt kapta volt utasítástul az alvilágban atyja árnyától: „Te, óh római, tartsd eszedben, hogy hivatásod a népek felett uralkodni.” — A rómaiak — mint Sallustius írja — „inkább szerettek tenni, mint beszélni; minél értelme- sebb volt valaki, annál jobban el volt a közügyekkel foglalva, s a legderékabb hazafi is inkább arra törekedett, hogy az ő jeles tetteit magasztalják, minthogy ő beszélje el a másokéit.”

Az írást nálók vagy rabszolga, vagy ugy nevezett felszabadult, vagy egy-egy lenézett, idegen végezte, ki az irodalommal csak üzletszerűleg foglalkozott. A költészet s általában az irodalom csak akkor indult fejlődésnek, mikor Görögországgal közelebbi érközésbe jöttek s mikor a meghódított Hellas földéről a tudományal együtt a költészet műzsiái is átköltöztek hozzájuk. — Ez a kor pedig már a köztársaság hanyatló éveire esik.

De a satira-költészet magvai benne voltak a római földben. — A falusi nép a mezei munka közben is szeretet gondolkozni, s olyan-amiely költészetet teremt magának. — Ha ábrándozásra nincs ideje vagy hajlandósága, hozzá fog a tréfaikozáshoz. — A római földmívelő falusi ember többre becsülte ugyan a rózsás kertnél a gabona földet, a nymphadaltól zengő ligetknél a tele csúrt; aodaogni nem igen szokott: hanem a vidám tréfát s pajzánkádást igen kedvelte. — Ünnepnapokon lombsátor alatt össze-össze gyűlve lakomákat tartott s lakoma után kedvtelve nézte s nagy gyönyörűséggel hallgatta a bortól felhevült ifjuság devajkodását. — Ezeknek ugyanis szokásuk volt ily alka makkal tréfás meneteket rendezni s

ének 500 márczius

Butler fables... társaság... Trub... kötet... szövé. A s Hunt... beszélt... Vajda, és több... ötte áll... német... ősen az... angol... hiven... fogni a... az ere... tti jant... a ger... , mint... államos... álászta... gon... erüli.

tfón az... gyalási... 0 éves... a mult... l. Sze... tó La... ssal, ki... kit egy... özvegy... zere... meg... gy jan... láta, h... yhoz... t levé... rvény... et egy... lyben... gnap... meg... két... ségbe... l. Sze... julian... Csak... min... en —... y, az... szem... indító

ardou... mü... etett... nak, sz... zón... agad... rit... rág... mint... ztak... hez, l... l... jut... neg... utal... kik... yos... oroi

kos? Eg sz uj dráma kezdődik az elnök felszólítja az államügyészt hogy hallgassa ki nejét. — Az asszony térdén, fájdalomtól lerokkadva vallja meg a valót. E közben levél jön, mely arról értesít, hogy Martial a börtönből felkaszottta magát. Az elnök családi viszonyát érintő itatokra, tanuvalomásokra többé nincs szükség, s a férj megbocsát nejének.

Ez a darab röviden elmondott meséje, melyben egymást követik az érdekesebb érdekesebb jelenetek.

A jutalmazott játszta az elítelt kis testvérhűgát, s sokszor hallottuk őt ez este az igaz érzés azon a hangján szólalni meg, mely könnyet csalt ki a néző szeméből.

A többi szereplők közül említett érdemeinek Hunyady Margit, Mándoky, Szathmáry Árpád és Hevesy kiket nyílt helyeken is több ízben megtapsoltak.

Napi hírek.

Révész Imre feledhetlen lelkészünk tegnapi impozans temetését józsef már leirtuk olvasóinknak. Olyan részletek melyekről még szükségesnek tartanánk bővebben is megemlékezni nem fordultak elő. A temetőben ép oly megható egyszerűséggel helyezték sírba a nagy halottat, mint a mely egyszerűség egyáltalában az egész temetkezési szertartásokat jellemzte. A sírnál, melyet ezrekre menő tömeg vett körül a dalárda énekel gyászalt. — Nemsokára friss hantok fedték el az elhunyt hült tetemeit, s a jelen voltak fájó könyeket hullatva távoztak a temetőből. A koporsóra helyezett koszorúk szalagjainak feliratait is alkalmunk van közölni. A szalagok a debr. ref. egyházat kivéve, mely fekete selyem ezüst nyomattal, mind fehérek voltak aranyozott nyomattal. A feliratok ezek: A debr. ref. egyh. 1881. febr. 15. „Révész Imre felejtethetetlen lelkipásztorá-

nak.” A tiszántúli ref. egyházkerület 1881. febr. 15. „Révész Imrénék a ref. egyház oszlopfőrfiának.” Révész Bálint „Kedves rokonának s lelké felének.” A szentesi ref. egyház „völ lelkészének.” A debreczeni hittanhalgatók „kegyelet adójának.” A debreczeni nyomdászok egylete 1881. febr. 15. „Dr. Révész Imrénék az irodalom hű bajnokának.” Celder Márton Felsőbányáról „a ker. hit és igaz tudomány rendíthetetlen bajnokának.” — A többi koszorúk, melyekhez utólagosan érkezett a szentesi ref. egyház pálmakoszorúja „egykori lelkészének” mind felirat nélküliek voltak. A tegnap közölt részvétirtokhoz pótlólag megemlítjük még a sárospataki theol. ifjúság debr. illetőségű egyetemi polgárait. A vidékről a temetésre besereglett lelkesek igen nagy számban voltak. A legjobb akarat mellett sem irhatjuk fel mindnyájának nevét. Ime azok kiket hirtelében feljegyezni alkalmunk volt: — Nagyváradról: Niszi. Nagy István nyugalmazott esperes és Kun Béla lelkész; Miskolczi: Kun Bertalan superintendens; H. M. Vásárhelyről: Miklóvics Bálint Szoboszló: Zsigmond Sándor (ki a kistemplomban a gyászimát mondotta) és Soltész László, N-Szalontáról: Széll Kálmán, B-Ujvárosról: Papp Sámuel, Sáápról: Kántor István, Bőszörményből: Bakóci János, Mikepércséről: Nagy Lajos, Mihályfalváról: Szöke János esperes, H. Bagosról: Basa Bálint, Mezőkeresztesről: Ember Pál, Nyiregyházaról: Lukács Odón esperes, B-Ujfaluból: Gyulai László, Kabáról: Szabó Péter, Nagy-Létéről: Megyessy Lajos, K-Uj-szállásról: Illés Bálint, Szalicsáról: Szikszay József, Keszérből: Vecsey Sándor lelkészek. — A temetés este 1/2 hét órákor ért véget.

Ujjonczállítás. Az idef ujonczállítást illetőleg a hírdeléseket a napokban fogja a kapitányi hivatal nyilvánosságra hozni. E szerint az idef sorozás városunkban a következő rendben fog a város háza nagy tanácstermében lefolyni: folyó év márczius hó 1-én az I-6 korosztályból az 1—130 sorszámig; 2-án a 131—314 sorszámig; 3-án a II. korosztályból az 1—270 sorszámig; 4-én a 271—352 sorszámig és a III-ik korosztályból a 137 sorszámig; 5-én a 138—396 sorszámig; 6-án vasárnap szünet; 7-én beszámolás és aláírás. Figyelemztetjük az illető hadköteleseket, hogy a sorozási napokat jól megfigyessék magoknak, mert az elmaradás igen súlyos következményeket szokott maga után vonni.

A holnapi városi közgyűlésen fontos tárgyak fognak tárgyalás alá kerülni. Így a városnál megürlt állások betöltése, tanácseli előterjesztés a rendőri bejelentési hivatal ügyében stb. Többek között Konthy József alkaptányi folyamodása az első alkaptányi aláért. Ez utóbbit különösen is figyelembe ajánljuk a bizottsági tagoknak. Konthy derék szorgalmas munkása a kapitányi hivatalnak, ki állásának már rég idő óta híven és becsületesen megfelelt s mert ez idő szerint ő a legrégibb alkaptány s őt illeti meg joggal az első hely.

A kereskedő ifjak önképző egyesületének báija alkalmával találtatott a színházban egy K. E. monogrammos és egy csipkével szegett női zs-bkendő. Tulajdonosik átvehetik Jánossy József és társa urak kereskedésében.

Uj tizforintos: Egy helybeli hős mulató frater a Bolond Istókban megjelent uj tizforintos képet kivágva arra a czélra használta fel, hogy barátjával, egy helybeli korszában mulatozás közben ezzel fizetett — reggel aztán, midőn a tulajdonosnő a turpisságot észrevette, rögtön megjelent a kapitányi hivatal előtt honnan is az ügy a felek meghallgatásáról felvett jegyzőkönyvek kíséretében illetkes intézkedés végett a kir. törvényszékhez áttétetett.

Elvesztett egy kis rattler kutya, „Sip-sz” névre hallgat; tarka, keselyszemű. A szives megtaláló kerétek azt a város házában lévő kapitányi hivatalhoz felvezetni, nol illő jutalomban részesül.

Egy színházi látcső vesztett el tegnapelőtt az utcán. Megtalálóját kérjük, hogy azt szerkesztőségünkbe beadni sziveskedjék. — IX. Pius pápa halála évfordulója. Az Unita Cattolica IX. Pius pápa halála évfordulója alkalmával a pápa nagy érdemeit az egyház igazgatásában számlálja fel. IX. Pius országglása alatt 52 szentet kanonizált, ezek közt volt 45 vértanu, boldogá 221 Isten szolgáit nyilvánított és 109 más szentnek imádságát hagyta meg. Három szentet egyházi tudoroknak nevezett ki: poitiersi szent Ferenczet, Szent Józsefet az egyház védőjének jelentette ki, szieni szent Katalint pedig Róma második védőjének.

Rablókapitányának adta ki magát. Stern Mór, mas nevéen Csillag Márton izraelita vallású 18 éves óráslégény január utolsó napjaiban a M-Turhoz tartozó poó pusztnán csavargott mint órajavító. Jan. 24-dik napján megúván a szük jövedelmét, egy kanász gyerektől Mészáros Lajos majorjába „Borsos Sándor rablókapitány” aláírással ellátott levelet küldött be, melyben felszólítja a tulajdonost, hogy ha gazdaságát a végelpusztítás és felégetéstől megóvni akarja, azonnal küldjön neki 206 frtot, másnapra pedig 10 embere és 6 lova részére eleséget és szállást adjon. A tulajdonos távollétében neje azonnal sürgönyileg értesíté a mezőúri rendőrséget, de mire ez megérkezhetett, a neki batorodott cseledek botra-kapva elcsípték a vasutállomás körül kóborogó rablókapitányt. A megejtett nyomozás és vallatás kiderítette, hogy kapitány nrának czimborái nincsenek s az egész

nem más, mint zsarolási kísérlet. A rablólelőt Mezőútra beszállítatván, itt már várta a körlevél, melyben Ványa előjárósága jelenti, hogy ugyanezen egyén a községből javítás végett átvett 4 darab órást elutaztatott. Most a kir. járásbírószék büntetőben elmékedik alig megkezdett pályája szomorú végéről.

Rotschild megbukott. Londonból jelentik, hogy Rotschild Lipót báró, ki nem rég kelt egybe Perugia kisasszonnyal, fel akarta vétetni magát az ottani jockey klubba; s szavazásnál azonban, bár a walesi herceget ajánlotta, megbukott. Az eset Londonban közderültséget kelt, főleg azért, mert a Rotschildokhoz közel álló lapok azt híresztelik, hogy a walesi herceg a visszautasítás miatt ki fog lépni a jockey kiübből.

Egy török ifju kalandjai. Khalil effendi egy konstantinápolyi gazdag és előkelő kereskedő 16 éves fia, ezelőtt 3 évvel tapasztalt férfi kíséretében Mekkába utazott. A jámbor zarándokok azonban nem tértek vissza többé. Khalil mély gyászba borult, egyetlen s forró szeretettel fiát halottul megsíratta, s a családi sírbanon emléket állítottatott számára. A szegény Husnának pedig, így hitták a fiut, ezalatt keserves napjai voltak. Hütelen protectora t. i. Smyrnában eladta egy rabszolgakereskedőnek, s ettől megint Hanif effendi vásárolta meg a fiatal embert inasul. Husni urának fölfedezte élte sorsát, azon reményben, hogy ezáltal újra szabadsághoz jut. Hanif azonban e helyett visszavette pénzét, s az ifjút visszadotta a rabszolgakereskedőnek, ki e fölött való bosszúságában a szegény Husnival ugyancsak kegyetlenül bán, majd ő is eladta Mehemed Kiamil effendi magasanru államhivatalnoknak. Husni Kiamilnál két évnél tovább szolgált, de titkát el nem árulta, mert félt, hogy újra ugy fog járni, mint azelőtt. Kiamilt ez év elején Stambulba hitták, s az utra vitte magával Husnit. Elképzelhetni, hogy mihez a hajó Konstantinápolyba érkezett, Husnának első dolga volt apja házába sietni, családja nem kis bámulatára, de egyszerűen nagy öröme. Atyja kíséretében a fiatal Husni most a rendőrniszterhez ment, s jelentést tett a történetéről. A hatóság erre Husnit teljesen szabadnak nyilvánította ki, s megígérte, hogy a rabszolgakereskedőt s a család Hanif effendit megbünteti. Hogy azonban ez valóban meg is fog történni, az még kérdés, mert Törökországban, bár nyilvánosan szigorúan tiltva van a rabszolgakereskedés, titokban mégis büntetlenül üzik azt.

Ismét egy angol. Egy angol — különösök fajából — beállit egy biztosító társasághoz és azt mondja, hogy 100 drb havanna szivart kíván biztosítani; megtörténi a biztosítás. Az angol elszívja a 100 darab szivart és megy a kárterítései. Kifizetik neki. De — beporóte a társulat gyújtogatásért. Kinek van most már igaza?

Hugo Viktor nyolczvanadik születésnapját Párisban nagy kegyelettel fogják ünnepegni. A tisztelegő óriási tömege az arc de triumphenál gyűl össze s innen a költő lakása elé vonul. A vidéki küldöttek virágot nyújtanak át neki. A hippodromban nagy ünnepléses gyűlést tartanak, melyben a legismertebb művészek szavalják el Hugo legszebb költeményeit. A jövedelem felét diszjandék vásárlására fordítják, másik fele a szegényeké lesz.

A község köréből.

Nyilatkozat. Alólirottak ezennel kijelentjük, miként a „Debreczeni Ellenőr” f. évi 21 dik számában Benze Mihály ellen közöltettek visszavonjuk. Kelt Debreczen, 1881. február 15. Benedek Sándor, Szegedi Zsigmond, ellenőr. kir. adótsz. Thuróczy Lajos. Jobbágy István.

Időjárás február 15-én.

Európában: A nagy légnymás (766—770) a keleti tenger felől délre terjed be Magyarország déli felébe. A depressziók egyike (760) a kontinens nyugati, másika pedig (760) annak keleti részében van. Nyugaton keleti, keleten pedig nyugati szelek mellett az idő többnyire boros, északon derűtebb. Csapadék kevés. Hazánkban: Többnyire nyugati és északnyugati szelek mellett a hőmérséklet délen alig valamivel nagyobbodott, a légnymás általában feljebb szállt. Helyi nagy légnymás Eszék és Temesvár közt (768). Változó felhőzet mellett az idő többnyire boros, helyenkint derűt. Nagyból hideg (12°) Kolozsvárt volt. Kilátás a jövő időre: Hazánkban: változó felhőzet mellett többnyire boros idő, közepes fagy várható, továbbra is. Délnyugaton a hideg kevéssel kisebb lesz.

Aphorizmak.

Mai napság napirenden van a fogadattási ünnepegy; fellobogozás, szónoklás stb. Vajjon miért? Hogy a naphosét megtiszteljük? Talán! Megiehet! Azonban ha meggondoljuk, mennyire divik mai időben a pompa szeretet, feltűnési viselkedés, az önzés, haszonlesés és fenhéjázás! Mindenesetre okosan teszi, a kinek ez ünnepegy rendezve van, ha nem sok illuzióval táplálja magát! A mint a ruha igen sok testi fogyatkozást elrejt a világ szeme elől ugy a gazdaság több lelki fogyatkozást aranyoz meg. Mi a boldogság? Némelyek szerint gazdaság, mások szerint a forgalom gyermeke, míg igen sokak előt a bölcsesség, vagy az elvek

következménye. Alig van igaza egyiknek is, mert a boldogság adomány, velünk született talantum, mely talantumot kiváló szívek egész a zeniáltságig fokozhatnak s az, ki nem bír e talantummal, nem is lehet boldog soha.

A lelkiismeret oly bot, mely a más hátát döngeltük, de a magunkét soha. A sok használatba azonban végre eltörök a bot, és a szálla szemünkbe, onnan agyunkba furódik.

A bánat és az öröm két testvér, kik bennünket az életen át vezérlenek: a bánat enyhítő könnyeket idéz s megoltalmaz a kétségbeeséstől, az öröm nevetésre kész s hállára kötelez.

A megszokott betegeskedés a halál ellen edzi a testet, míg az, ki mindig egészséges volt a legkisebb rosszulstól össze esik.

A ki lankadatlan előszeretettel, szenvedélyvel egy eszmének él, elhanyagolja legszelidebb kötelességét s a mig elméje talán mozgásba hozza a világ kerekét, e kerek forgása addig elgázolja a körülte nyíló virágokat.

Valamint a szabadság kell a kis madárnak, ugy a nöknek gyöngéd ápolás; valaki, a ki vele foglalkozzék; valami, a mi létjelének hangot ad s megmagyarázza a néma természet bájjait, azt az ünnepléses, szótlan csöndet, mely bűvös fátyolként borul a mindenségre. E. Mikos Róza.

Közgazdaság.

A budapesti terménycsarnok távsürgönye. — Budapest február 15. — Buza ma mérsékeltén kínálatott. A piacra ismét csak silányabb minőségű belföldi és dunafejedelemeségi áru került. Kedvező vételkedv mellett a forgalom mintegy 15,000 m. mázsára rugott. Az irányzat a kész áruval való üzletben változatlan maradt. Legmagasabb ár gyanánt fizettetett 79 k. tiszavidéki búzáért 12 frt 80 kr, legalacsonyabb ár gyanánt fizettetett 74 k. szerbai búzáért 10 frt. 50 kr. Más magvakból kevés hozott a piacra. Az árállásban változás nem állott be. Hivatatosan jegyeztetett: Szokványbuza tavaszra 11.08 — 11.10. Bányasági tengeri május—juniusra 5.88—5.90. Szokványzab tavaszra 6.32 1/2 — 6.37.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

VI. Bérlet. 15. Szám. Csütörtök, február 17. Tricoche és Cacolet bohózat.

Erték és váltó-folyam a bpesti tőzsdén.

Table with 3 columns: Magyar vasuti kölcsön, Pénz Ára, and various financial data points including interest rates and exchange values.

Feljelölés szerkesztő: Kutasi Imre. Főszerkesztő: Vértési Arnold.

Nyílt-tér.

Nyilatkozat. Amennyiben a t. község részéről a Sárközy és Guttman urak közt fenforgott ügy mikénti elintézése kérdést képez: mi alólirottak ezennel kijelentjük, hogy az ügy a lovgiasság szabályainak tökéletesen megfelelőleg lett elintéztve. Debreczen, február 16. 1881. Guttman József ur részéről: Rickl Antal. Ifj. Hango Leo. Sárközy Istvan ur részéről: Ifj. Körner Adolf, Berger Mór. mint tanuk.

HYMEN. CSENGERI SAROLTA K. A. DEBRECZEN, WEISZ HERMANN ERDŐD, JECYESEK.

Az ifjúság szépségét a legkésőbb aggkorig megóvhatni minden hölgy főfeladata,

mely kiválóan feltételezi a bőr legdugosabb állapotát. Ennek tisztasága és gyöngéd megtartása, finomítása és frissítése, foltok, vörösség, szepők és minden bőrszenny eltávolítása, ugyanint különösen a ráncok és redők azonnali és tartós megsemmisítése, kiválóan eszközölhető az annyira kitűnő hatásában meglegő

Felülmulhatlan és teljesen ártalmatlan a **RAVISSANTE FOGPOR**

mely a fogakathóhérré tisztítja, odvasodástól és bázódástól megóvja. Savmentes semlegesítő, vízben oldó alkatrészek-ből, a fogak tökéletes tisztítását lehetővé teszi s azok mellett természetes színeket és fényeket megtartják és sem vegyileg sem erőművel nem lesznek megtámadva, a könnyen vérző foghús természetesen erejét megkapja, a száj pedig kellemesen illó lesz frissítve. Egy doboz ára 50 kr.

RAVISSANTE du dr. Lejasse á Paris

hivatalosan megvizsgált teljesen ártalmatlan bőrapólo szer által. Paris, London, Bécs, Budapest elegáns hölgyvilágának legértékesebb toiletté utka a fiatal kor frissességének az aggkorban való megtartására; ezerszeresen jónak bizonyult és mint első szépítő-szer egy hölgynek pipere asztaláról sem szabad hiányoznia.

Egy nagy eredeti üveg á. frt 2.50
" kis " 1.50
(használati utasítással.)

RAVISSANTE SZAPPA
a legjobb és leghirnevesebb illatos mosdó szappan a bőr szépítése és javítására. Használata után a bőr bársony finom lesz és igen kellemes szagot tart meg. Sokáig tart és ki nem szárad, a ki egyszer megkísérelte az soha többé nem használ más szappant.
Egy doboz (3 db) ára 1 frt 35 kr, egy db 50 kr

RAVISSANTE ARCPOR

A párisi és londoni hölgyvilág, valamint a legtöbb művésznő legkedveltebb arcpora. Mindazon t. hölgyek, kik egyszer használták, meggyőződtek, hogy a

POUDRE RAVISSANTE

felülmulhatatlan, igen ól tapad, láthatatlan és természetes üdöséget ad a bőrszínnek, tehát legjobban ajánlhatjuk. Nagy doboz ára 1 frt. Kisebb 60 kr, fehér v. rózsaszínű.



kalmasabb étető és balzsamos növényanyagokból készítve. Alttal a foghús megerősödik, a fogak zománca ápolva, a rothadás elkrülve lesz; 10 csepp elegendő lesz 1 korty vízzel, mely vegyülékkel a fogak bevégzett tisztítása után a száj jól kiillatott és sohasem kellend fogfájásban szenvednünk.

Nem létezik más készítmény, mely mindennapi használatnál hasonlíthatlan jó eredményt biztosítana a fogak szépségére és fenntartására nézve, mint a Ravissante szájvíz, mely a fogakat megerősíti, megszünteti és megakadályozza a fogfájást és a foghús vérzését, valamint a fogakra oly veszélyes fítkő lerakódást és a szájnak a legkellemesebb frissességet és adóséget kölcsönözi.

Egy eredeti üveg ára 1 forint.

Nagyban és kicsinyben valódi minőségben kaphatók: **SCHVARZ FRIDERIKA Ravissante különlegességek központi szétküldési raktárában B.-Pesten, Városháztér 9.**

Levelbeli megrendelések postafordultával teljesítenek. Raktárak Debreczenben: Göllt Nándor és Dr. Rothschnek V. Emil urak gyógyszerüzaraiban és a legtöbb vidéki gyógyszerüzarakban.

Eladó tenyész-bikák.

Méltóságos Gróf Dessewffy Miklós úr tiszta löki uradalmából
2 darab számos
2 " 4 éves
1 " 3 éves
9 " 2 éves

Kitűnő magyar faj tenyész-bika; f évi márczius hó 6-án Királytelek vasútállomáson, a délelőtti vonatok megérkezése után, önkéntes árverésen el fog adatni. Mire a venni szándékozók, azon megjegyzéssel bivatnak meg, hogy ezen eladandó tenyész-bikákat, tiszta-löki Hajnás tanyán, előlegesen is megtekinthetik és egyidejűleg egyezés útján meg is vehetik.
Bashalom, u. p. Királytelek 1881 február 9

ifj. Gróf Pongrácz Jenő.

A világon a legjobb készítménynek elősmert
SOCIÉTÉ FRANCAISE
félé
chokoládé raktára
PRIEGL ESTHILL
fűszer-, festék-, anyag- és csemege áru üzletökben hatvan-utca elején 1093.
"A magyar menyeeskéhez."

LEGUJABB TEMETKEZÉSI INTÉZET

Debreczenben, a főpiacon és varga-utcán.

ÉRCZ- és FA-KOPORSÓ FŐRAKTÁR

JUTÁNYOSABB, MINT BÁRMELYIK INTÉZET.

Engedve a több oldalról tett felszólítás és bizalmas megkeresések tudva azt, hogy a helyi ipart a n. é. közönség méltányolni fogja, rész nt, hogy asztalos iparunknak tágabb kört nyissunk, részint pedig, hogy a n. é. közönségnek a mennyire lehetséges előnyt nyujtsunk, — e végből rég fennálló

„Debreczeni építkezési asztalos-egylet“

czfűnk alatt részint saját gyártmányu fakoporsó, részint pedig BESCHORNER A. M. világhírű czég érczkoporsóitól bizományi főraktart rendeztünk be s nyitottunk meg

Debreczenben, a fő-placon, a városházzal szemben és varga-utcán 2247-ik számú saját gyártelepünkön.

Gyártmányunk és bizományi főraktárunk a műizlés, kiállítás, de főleg jó és olcsóságánál fogva, bárkivel is nemcsak versenyképes, de sőt mondhatjuk **olcsóbb és előnyösebb.**

Bármelyik intézetünkben megrendelhető minden a gyászszertartáshoz szükséges kellék.

Légmentes ércz-, bársony- és fa-koporsók, gyászöltözékek, felszerelvények, halottas-kocsik.

Kórház, egyletek, szegénysorsuak előnyben részesítetnek. Részletes árjegyzékeink az üzletben bárki által megtekinthetők.

Teljes isztelettel

Debreczeni építkezési asztalos-egylet.

500 FORINTOT
fizetek annak, ki a Kothe-féle
SZÁJVIZ
használatát után fogfájást kap, vagy pedig szájából kellemetlen szag jön elő.
Egy üveg ára 35 kr.
KOTHE GYÖRGY JÁNOS udvari szőlő Bács, I. Tiefér Graben 37 I.
Debreczenben egyedül Tamassy Károly ur. gyógyszerüzarában kapható.
(416) 5-?

SÉRVSZENZEDŐKNEK



ajánlom új javított elast. sérvkötőmet, mely kitűnően használható, ugy a megerősített munkánál, mint éjjel az ágyban is, a nélkül, hogy a legese, kényebb fájdalomokat idézne elő, sőt a rendszeres viseles által legtöbb esetben gyógyhatást gyakorol.
Egyszerű 4 1/2 frt.
Kettős 7 1/2 frt.
Megrendeléseknél kérem megjelölni jobb, hal- vagy kettős-e, mint szinten a kötő nagyságát és bőségét is. Ezen kívül gazdag raktárban van ruganyos sérvkötők stb., suspenziórium tricottban, szarvashér és gummió, ez utóbbiaknak az a czéljuk, hogy a tárgulást megakadályozzák. Ajánlom még a következőket: Méhfecskendők, gummi agybeletek, peridotáskák, léggárnák, prezervatívumok, gummiharisnyák és mindenemő gummiárúk, nagyválasztékban és szolid árak melle t.

J. G. ZIEGER sérvkötő-készítő.
Wien I. Graben, 29. Frattnerhoff.

Debreczen, nyomtatott a kiadótulajdonos Kutasi Imre könyvnyomdájában. 1881.

Alsótest sérvszervenvedőknek.

G. Sturzenegger r. Herisauban (Schweiz) sérvkötésért a legjobban ajánlja. Ezen köntös nem tartalmaz semmi féle káros anyagot s győzít meg egész régi sérvsérüléseket, ugyszinté anyabetegeket is. Edényekben kapható, használhatóságuk leírása melle 3 fl. 20 kr. ugy G. Sturzeneggerrel, valamint az utók megjelölt raktárak által. Számos bizonyítványok, tartalmukban a következőkhez hasonlók, bárki által nálunk beláthatók.

20. Már 20 éve, hogy kettős sérvben szenvedtem; mitán a sérvök mindig kihágással fenyegettek! Elhatároztam, hogy a sérvöt meggyógyítsam, és az erők az az izom szalagok tökéletesen használhatók az ún. sérvkötésből s edényből. Az csak ezáltal megszabadultam azon nehéz sérvbetegségtől, s tökéletesen egészséges lettem, ugy annyira, hogy ismét újra születtem. Stendal, Altmarckban. Buschke Károly.

Kapható Budapestben **Palaky Károly** gyógyszerüzarában, nagy korona utca 23. z. a.

Csász. kir. osztr. szabadalommal

porosz királyi miniszteri jóváhagyással.

- Dr. Bocharde** illatos növény-szappana Egy 50 év óta használt, legjobb mosdó-szer, szépségességes bőr nyeresé és megtartására, eredeti csomagocskákban bepecsételve 45 kr.
- Dr. Koch** növény-czukorkái, ismert jelességű háziser, hűtés, rekedtség, nyálkásodás és torokkárosodásnál stb. 70 és 35 kros eredeti dobozokban.
- Dr. Beringnier** fü-győder-hajolaja a haj és szálak sürtesére és fentartására, 1 palack ára 1 o. 6 frt.
- Dr. Beringnier** növényi haj-festőszere, valódián fest fekete, barna és szőke szinre; teljesen folszerelve kényvel és csészével. 5 frt.
- Dr. Lindes** tanár növényi rudacs-kenőcse a haj tenyet és ruganyosságát fokozza és egyszerűsind az oldalhaj összetartására is alkalmas, eredeti darabokban 50 kr.
- Dr. Hartung** China-héj olaja a haj növesztése és sürtesére peccsételt és pohárban bélyegzett üvegekben 85 kr.

Az egyedüli elarusítás fent kettő árak melle Debreczenben **Csanak József**, **Dr. Rothschnek V. Emil** ur gyógyszerüzarában, **Geréby Fülöp**, **Ormós Ferencz** Berettyó-Ujfalu; **Sárrethi Lajos** gyógyszerüzarában, Nagyvárad: **Janky Antal**, **M. Huzella**, **Max Shön**. Hajdu-Böszörmény: **Lányi Márton** gyógyszerüzára. Nagy-Károly: **Ujházy István**, **Szatmár: Jákó Mihály**, **Héder Sándor**.

Hamisítványoktól mindenkit óvunk, nevezetesen a **Dr. Bocharde** illatos növény-szappantól. Számítatlan hamisító és azok elarusítóit ítéltettek Bécs és Prágában törvénytöréssel már ekkor is el érzékenny pénzbírságra.

Raymond és társa
cs. kir. szabadalomtulajdonos, Berinben.

1000 forint jutalomban részvétel azon hölgy, ki **SZEPLŐ ELLENI BALZSAMOM** használatát után, ugy e szeplőt, mint a máj és terhesség okozta, valamint napcsüfési foltokat és általában minden az arczbőrt elékrelentő színezést el nem v. szti. Küldeték tégléyekben 2 frt 10 kr után-vét melleit.

Haj az arczon.

Hogy a feltűnő helyeken levő haját annyira kirihosuk, hogy az ne nőhessen ismét ki, mai napig csak szép óhaj maradt, mutatn eddig egyetlen szer sem elégitő ki. Tehát csak azon szer fog **fel-tűnő** okozni, mely nemcsak a haját írja ki, hanem a **kinövés** is megakadályozza. arya nyira is inkább, mutatn a sikerért teljes garantiát vállalok, amennyiben költözöm magam, a nem sikerülés esetében a teljes összeg megértésére. Egy kis üveg ára 5 frt, nagyb 10 frt.

FISCHER ROBERT, vegyészett tudóra Bécs, I. Johannessgasse 14.